

De figuur geeft de ontwikkeling van vissoorten weer in verspreiding, zoals vastgesteld in het NEM Meetprogramma Zoetwatervissen. De ontwikkeling is ten opzichte van 1990, voor de rivierdonderpad ten opzichte van 2008 en voor recente exoten ten opzichte van het jaar waarin deze exoot zich in Nederland gevestigd heeft. De gegevens zijn afkomstig van vrijwilligers aangevuld met professioneel verzamelde gegevens, onder andere vanuit de vismonitoring voor de Kaderrichtlijn Water. Deze laatste richt zich in veel gebieden op grotere wateren, waarbij het open water met grotere vistuigen bevist wordt. De vrijwilligers zijn vooral actief in de kleinere wateren en oeverzones. Door het samenvoegen van de verschillende gegevens, wordt een aanzienlijk deel van alle wateren in Nederland gedekt. In totaal zijn voor 45 vissoorten trends bepaald. Het was niet mogelijk om een trend te bepalen van een aantal soorten met een zeer geringe verspreiding, zoals elrits, beekdonderpad en gestippelde alver. Ook voor trekvisseren als zalm en rivierprik, die slechts relatief kort in zoet water aanwezig zijn, is dit het geval.

Uitgelicht: blauwband en zonnebaars

De blauwband en zonnebaars zijn invasieve exoten die in afgesloten wateren hoge dichtheden kunnen bereiken. De blauwband kan overleven in relatief extreme milieus met hoge watertemperaturen en lage zuurstofconcentraties. Daarnaast kan de soort drager zijn van een besmettelijke en voor diverse inheemse vissoorten dodelijke parasiet: *Sphaerothecum destruens*. De zonnebaars is zeer territoriaal, vraatzuchtig en heeft in poelen en vennen weinig natuurlijk vijanden. Hierdoor kan hij lokaal zeer hoge dichtheden bereiken en een grote impact hebben op zeldzame amfibieën zoals knoflookpad, boomkikker en kamsalamander en op ongewervelden zoals libellen. De reproductiesnelheid van beide soorten is zeer hoog, doordat ze meerdere legsels per jaar kunnen hebben. Deze invasieve eigenschappen resulteren in een aanhoudende uitbreiding. De verspreiding van de zonnebaars is sinds 1990 met ruim 300% toegenomen en van blauwband sinds 1992 met ruim 250%. Beide soorten staan op de Europese Unielijst van invasieve exoten en mogen daarom niet meer gehouden, gekweekt, vervoerd en verkocht worden.

Trends van vissoorten in de Nederlandse binnenwateren.
De inheemse vissoorten zijn gegroepeerd per ecologisch gilde en exoten zijn apart weergegeven.
* exoten die als ingeburgerd beschouwd zijn
** betreft afname in de periode na 2008
*** kent ook een trekkende vorm
**** kent ook een niet-trekkende vorm

